

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ЕУ ЦЕНТАР

ЕУ ВЕСТИ

март 2023 година
ЕУЦ-број 81/2023

ИСПОЛНУВАЊЕ НА ВЕТУВАЊЕТО ЗА ЕВРОИНТЕГРАЦИЈАТА НА ЗАПАДЕН БАЛКАН

Европската Унија посветува посебно внимание на евроинтеграцијата на Западен Балкан со што се отвораат нови можности за бизнисот и граѓаните, истакна еврокомесарот за проширување Оливер Вархеји во своето обраќање на [Економскиот форум во Скопје](#) кој се одржа на 1 март 2023 година, во хотелот Александар Палас.

За време на последниот самит ЕУ-Западен Балкан во Тирана беше усвоен пакет за енергетска поддршка од 1 милијарда евра. Досега се исплатени половина од средствата од пакетот: 500 милиони евра за ублажување на влијанието на високите цени на енергијата за малите и средни претпријатија и одржливост на цените на енергијата достапни за ранливите домаќинства.

Европската Унија располага со дополнителни средства за поддршка на диверзификацијата на енергетските извори и рутите далеку од Русија. Целосно финансирани од ЕУ ќе бидат меѓусебните врски со електрична енергија и гас кон алтернативни снабдувања и нов терминал за ЛНГ на Јадранското Море.

Инвестициите ќе донесат повеќе, сигурна и позелена енергија на Западен Балкан и ќе

имаат потенцијал да го претворат Западен Балкан во нова енергетска влезна точка за Европа.

Европската Унија поддржува проекти за обновливи извори на енергија и енергетска ефикасност, како што е реновирање на стари блокови за да се намали потрошувачката на енергија и да се намалат сметките за енергија за домаќинствата.

Изградбата на Заеднички регионален пазар е од суштинско значење за ослободување на целосниот потенцијал на Економскиот и инвестицискиот план.

Лидерите од Западен Балкан на минатогодишниот самит во Берлинскиот процес потпишаа три договори за мобилност. Од суштинска важност е договорите да се ратификуваат и имплементираат, со што граѓаните ќе можат слободно да патуваат, работат и студираат низ регионот.

<https://europeanwesternbalkans.com>

Содржина на вестите:

Исполнување на ветувањето за евроинтеграцијата на Западен Балкан	1
Во фокусот на Европскиот парламент	2-3
Данска се приклучува кон Европската агенција за одбрана	3
Собраниски активности поврзани со европските прашања	4-5
Заедничка земјоделска политика на ЕУ по 2027	6
SAFETY GATE на Европската Унија	6
Инвестиции на ЕИБ во Западен Балкан	7
Годишна програма за работа ЕРАСМУС+ 2023	7
Вклученост на младите во креирањето политики	8
Забрана за мотори на фосилни горива	8
Претставен нов план на ЕУ за зелена индустрија	9
Реформа на европскиот енергетски пазар	9
Увозот на мед во Европа	10
Прва географска ознака од Исланд и Турција	10
Евростат: Богати и сиромашни во ЕУ	11
ЕУ календар / април 2023	11

ВО ФОКУСОТ НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ

www.europarl.europa.eu

Пленарна сесија 13-16 март 2023

Европарламентот со 479 гласа ја усвои ревизијата на регулативата за користење на земјиштето, промената на користењето на земјиштето и секторот шумарство (LULUCF), со која се бара да се подобрат природните јаглеродни тонови за да се направи европскиот континент првиот климатски неутрален континент до 2050 година вклучително и подобрување на биодиверзитетот во согласност со [Европскиот зелен договор](#).

Европратениците со 486 гласа ја усвоија ревизијата на таканаречената Регулатива за споделување на напорите. Таа поставува обврзувачки годишни намалувања за емисијата на стакленички гасови за патен транспорт, греење на згради, земјоделство, мали индустриски инсталации и управување со отпад за секоја земја-членка на ЕУ и во моментот регулира приближно 60% од сите емисии на ЕУ.

На пленарната сесија европратениците усвоија предлог мерки за зголемување на стапката на реновирање и намалување на потрошувачката на енергија и емисиите на стакленички гасови. Предложената ревизија на Директивата за енергетските перформанси на зградите има за цел значително да ги намали емисиите на стакленички гасови (стакленички гасови) и потрошувачката на енергија во градежниот сектор на ЕУ до 2030 година. Има за цел да ја зголеми стапката на реновирање на енергетски неефикасни згради и да го подобри споделувањето информации за енергетските перформанси.

Законскиот предлог усвоен на пленарната сесија ќе придонесе за развој на нови услуги, особено во вештачката интелигенција каде што се потребни огромни количини на податоци за обука на алгоритми. Тоа може да доведе и до подобри цени за постпродажни услуги и поправки на поврзани уреди. Актот за податоци воспоставува заеднички правила со кои се регулира споделувањето на податоците генерирани со користење

на поврзани производи или поврзани услуги (на пр. интернет на нештата, индустриски машини) за да се обезбеди правичност во договорите за споделување податоци.

Литванскиот претседател Гитанас Науседа во своето обраќање пред европратениците ја повика ЕУ да продолжи да ја поддржува Украина во нејзината борба за слобода и да ги држи отворени вратите за Молдавија, Грузија и Украина. Обраќајќи се пред европратениците во Стразбур како дел од серијата дебати „Ова е Европа“, Науседа го сподели искуството на неговата земја кон независноста и долгиот пат кон Европа.

Европратениците го одобрија барањето на Белгија за поддршка од Европскиот фонд за приспособување на глобализацијата за раселените работници (ЕГФ). Околу 559 вработени во ТНТ Белгија на аеродромот во Лиеж кои останаа без работа по трансферот на операциите на аеродромот Париз-Шарл де Гол ќе добијат 1,9 милиони евра помош од ЕУ.

На пленарната сесија беа објавени имињата на членовите кои ќе заседаваат во новиот Поткомитет за јавно здравје (САНТ). Европратениците гласаа за време на [пленарната сесија во февруари 2023 година](#) за формирање на поткомитет за јавно здравје, под капата на [Комитетот за животна средина, јавно здравје и безбедност на храна \(ENVI\)](#). Поткомитетот ќе брои [30 членови](#). Постапката за номинирање на европратеници во комисија е утврдена во [правилото 209](#) од деловникот за работа на ЕП.

Европратениците на пленарната седница со 336 гласа усвоија резолуција во која се истакнува дека директивата на ЕУ за соодветен минимален приход ќе ги направи шемите за минимален приход подостапни и поефективни. Ќе се погрижи луѓето кои моментално отсутуваат од пазарот на трудот да бидат интегрирани во него.

ВО ФОКУСОТ НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ

Земјите на ЕУ треба редовно да ги оценуваат нивните национални шеми и да ги ажурираат доколку е потребно, обезбедувајќи соодветно ниво на поддршка што го одразува националниот праг на ризик од сиромаштија (AROE), за да воспостават социјална безбедносна мрежа која гарантира минимален животен стандард.

Парламентот усвои резолуција со која се осудува континуираната систематска репресија на белорускиот режим врз народот во земјата.

Во дебатата со претседателите на Европскиот совет и Европската комисија, Шарл Мишел и Урсула фон дер Лајен, европратениците ги разгледаа резултатите од самитот на ЕУ одржан на 9 февруари годинава.

Европратениците го поздравиле [договорот за Протоколот за Северна Ирска](#) и изразуваат загриженост за правата на граѓаните, вклучително и „претреден статус“ за граѓаните на ЕУ.

На церемонијата по повод Меѓународниот ден на жената, лауреатката на Нобеловата награда за мир Ширин Ебади и астронаутката Саманта Кристофорети им се обратија на европратениците. Говорниците на политичките групи им оддадоа почит на жените херои кои се инспирација за младите девојки - на работните мајки кои се грижат за нивните семејства, оние кои се погодени од родово базирано насилство, жените бегалци кои бегаат од војна, ученичките во опасност и жените кои им помагаат на другите жени да се борат за нивното право на безбеден абортус.

Европскиот парламент усвои три резолуции за почитување на човековите права во Иран, Тунис и Камбоџа. Европратениците со 418 гласа го потврдија преговарачкиот мандат за разговори со земјите-членки на ЕУ за ревизија на новата директива за еИД.

ДАНСКА СЕ ПРИКЛУЧУВА КОН ЕВРОПСКАТА АГЕНЦИЈА ЗА ОДБРАНА

Парламентот на Данска на 23 март 2023 година изгласа поддршка за пристапувањето на земјата во Европската агенција за одбрана и Постојаната структурирана соработка, јави ДПА.

Одлуката е донесена откако 30 години Данска одбиваше да учествува во одбранбената соработка во Европската Унија.

Европската агенција за одбрана е основана во 2004 година со седиште во Брисел и ги покрива сите земји на ЕУ освен Данска. Агенцијата е координативно тело за заедничката безбедносна и одбранбена политика на ЕУ.

Постојаната структурна соработка е рамка која го олеснува организирањето на заеднички воени проекти во ЕУ.

Една од првите работи во кои може да се вклучи Данска ќе биде доброволниот проект за соработка во одбранбената агенција за заедничка набавка на муниција за Украина, истакна Тролс Лунд Поулсен, вршител на должноста министер за одбрана на Данска.

На референдумот минатата година, Данска го отстрани своето специјално правило кое ја исклучуваше од одбранбената соработка на ЕУ. Ова се случи откако Русија ја нападна Украина.

Поради ова правило, Данска, членка на НАТО, досега не учествувала во воените мисии на ЕУ или заеднички развој на оружје. Исклучувањето од одбранбената соработка беше услов за пристапување на земјата во ЕУ во 1993 година.

СОБРАНИСКИ АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО ЕВРОПСКИТЕ ПРАШАЊА

www.sobranie.mk

Претседателот на Собранието на Република Северна Македонија, Талат Џафери на 17 март 2023 година оствари средба со Жозеп Борел, висок претставник на Европската Унија за надворешна и безбедносна политика и потпретседател на Европската комисија. На средбата присуствуваа и потпретседателите на Собранието, Горан Мисовски и Хусни Исмаили, координаторите на пратеничките групи во Собранието, Јован Митрески и Арбер Адеми, заменик-координаторите Дафина Стојановска и Халил Снопче, претставниците на помалите партии во Собранието, Сафије Садики Шаини, Бастри Бајрами и Антонијо Милошоски, член на Националниот совет за евроинтеграции. На средбата беше нагласена подготвеноста на државата за продолжување со континуирано и целосно усогласување со надворешната, безбедносната и одбранбената политика на ЕУ, вклучително и во однос на случувањата во Украина.

Џафери оствари средба и со Специјалниот претставник на ЕУ задолжен за дијалогот Белград-Приштина, Мирослав Лајчак. На средбата Џафери изрази задоволство од одржувањето на средбата во насока на тој дијалог во Охрид и истакна дека како држава даваме голема поддршка на напорите на меѓународната заедница во постигнување на успех во намерата конечно да се најде заемно прифатливо решение за двете страни.

Претседателот на Собранието, Талат Џафери, на 29 март 2023 година, оствари средба со претседателот на Република Австрија, д-р Александар ван дер Белен. На средбата Џафери ги истакна добрите билатерални односи, интензивната соработка на парламентарен план и силна трговија која ја позиционира Австрија како прв инвеститор во земјава. Соговорниците разменија мислења за натамошно унапредување на соработката меѓу двата парламента како важен и вокален дел на целокупната билатерална соработка.

Претседателот на Австрија Александар ван дер Белен имаше свое обраќање пред пратениците на Собранието.

На 22 март 2023 година, претседателот Џафери оствари средба со Специјалниот претставник за Западен Балкан од Министерството за надворешни работи на Романија, Адриан Давидоу на која ја потенцира нашата определба и стратешка цел како држава за започнување на преговорите со ЕУ откако ќе ги исполниме обврските во согласност со францускиот предлог.

На 21 март 2023 година Џафери се обрати на работилницата младиот франкофонски парламент на едукативната активност „Имам став!“. Во своето обраќање Џафери истакна дека оваа активност се спроведува од 2019 година, а досега се вклучиле 2200 учесници. Тој изрази благодарност до Бирото на Секцијата на Франкофонијата во Парламентарното собрание на Франкофонијата, до Министерството за надворешни работи, до Францускиот институт и секако до француската амбаса со чијшто заеднички напор денес по првпат ќе бидеме сведоци на Млад франкофонски парламент.

СОБРАНИСКИ АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО ЕВРОПСКИТЕ ПРАШАЊА

Претседателот на Националниот совет за евроинтеграции, Александар Николоски, во Собранието оствари средба со вршителот на должноста директор за Западен Балкан во Генералниот директорат за соседство и преговори за проширување на Европската комисија, г-ѓа Микела Матуела. На средбата присуствуваше и г. Џулијан Васало, заменик шеф на Делегацијата на Европската Унија во земјата. На состанокот двајцата соговорници ја потврдија важноста на регионалната соработка и интеграција, економскиот потенцијал на Регионот кој е придобивка во севкупниот процес на пристапување во ЕУ и потребата за интензивирање на соработката на земјите од Западен Балкан.

На 23 март 2023 година, во Париз, г. Николоски учествуваше на состанокот на Мониторинг комисијата на Парламентарното собрание на Советот на Европа, на кој беше избран за извешател за следење на исполнувањето на обврските на Босна и Херцеговина преземени при зачленување во Советот на Европа. На оваа функција заедно со унгарскиот пратеник Золт Немет, Николоски е коизвешател и ќе настапува во име на Мониторинг комисијата.

Претседателот на Комисијата за европски прашања, Арбер Адеми, како дел од официјалната делегација на Република Северна Македонија, на 15 март 2023 година оствари работна посета на Кралството Шведска. Во рамки на посетата, членовите на Делегацијата остварија посебни работни средби со спикерот на Риксдагот на Кралството Шведска, Андреас Норлен, со министерот за надворешни работи на Кралството Шведска, Н.Е. Тобиас Билстром и со генералната директорка на Шведската развојна агенција (СИДА), Карин Јемин и шефицата на Одделот за Европа и Јужна Америка на СИДА, Лиса Фредриксон. Во фокус на разговорите беше евроинтеграцискиот процес на Северна Македонија, кој доби нова динамика со почетокот на пристапните преговори.

На 23 март 2023 година, претседателот на Комисијата за надворешна политика, Антонијо Милошоски и членовите на Комисијата, остварија средба со германската сојузна министерка за надворешни работи, Аналена Бербок. На средбата Милошоски изрази благодарност за континуираната поддршка од Германија и вложените напори во евроинтеграциониот процес на земјата. На средбата збор зедоа пратениците Халил Снопче, Лидија Тасевска и Иванка Василевска.

По повод Меѓународниот ден на жената 8 Март и по повод 20 – годишнината од формирањето на Клубот на пратенички, Собранието на Република Северна Македонија, ја одржа првата пленарна седница посветена исклучиво на унапредување на родовата еднаквост. Седницата ја отвори претседателот на Собранието Талат Џафери, кој, честитајќи го празникот, посочи дека во законодавниот дом се усвоени исклучително значајни законски измени во насока на изедначување, подобрување, заштита, унапредување и вреднување на статусот и придонесот на жената како рамноправен член во општествената заедница.

ЗАЕДНИЧКА ЗЕМЈОДЕЛСКА ПОЛИТИКА НА ЕУ ПО 2027

Германија се подготвува за кампања за својата визија за идната Заедничка земјоделска политика (ЗЗП): оддалечување од плаќањата засновани на земјоделски хектар на фармите и кон надоместок за обезбедување јавни добра. Иако, тековниот период на финансирање на шемата за субвенционирање на земјоделството на ЕУ започна дури во јануари годинава, веќе започнаа дебатите за следната генерација на средства од ЗЗП, почнувајќи од 2028 година.

Првите идеи на темата од страната на Европската комисија се очекуваат на почетокот на следната година, пред изборите за ЕУ во мај 2024 година. „Време да се размислува за ЗЗП по 2027 година е сега“, истакна

германскиот министер за земјоделство, Џем Оздемир, по состанокот со неговите регионални колеги на 23 март годинава. Највисокиот претставник на министерството Силвија Бендер, потврди дека владата веќе води разговори со повеќе други „истомисленици“ земји од ЕУ, вклучувајќи ги Франција, Шпанија, Ирска, Холандија и Данска, за тоа каков пристап треба да се преземе на идните земјоделски субвенции.

Наместо да се исплаќаат средства по земјоделски хектар, сите субвенции треба да се вратат за обезбедување услуги од поширока корист на општеството, како што се климатските, здравствените или еколошките мерки.

Голем дел од буџетот на ЗЗП е наменет за таканаречените директни плаќања со кои се распределуваат средства на фармите главно базирани на земјоделски површини.

<https://www.euractiv.com/>

SAFETY GATE ИЗВЕШТАЈ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

На 13 март 2023 година, Европската комисија го објави годишниот извештај за [Safety Gate](#), Европскиот систем за брзо предупредување за опасните непрехранбени производи. Извештајот ги опфаќа предупредувањата известени во текот на 2022 година и одговорите дадени од националните власти. Здравствените ризици поврзани со хемиски супстанции беа најчестиот тип на ризик кој беше известен, кој исто така, беше пронајден во широк спектар на производи. Втора година по ред, играчките и автомобилите се на врвот на листата на најизвестени категории на производи.

Во 2022 година, властите од 30-те земји-учеснички на мрежата Safety Gate (земји-членки на ЕУ, Норвешка, Исланд и Лихтенштајн) реагираа на 2.117 предупредувања со 3.932 последователни активности. Во секоја земја-членка, органите за надзор на пазарот редовно ги следеа предупредувањата и разменија дополнителни информации. Во 2022 година, ризиците поврзани со хемиски супстанции, повреди и задушување беа најизвестени. На врвот на листата на најчести категории на производи известени се играчките, а потоа моторните возила, козметиката, облеката и електричните апарати.

На 30 јуни 2021 година, Комисијата презентираше предлог за нова Општа регулатива за безбедност на производите, која ќе ја замени сегашната [Директива за општа безбедност на производите](#). Регулацијата ќе ја модернизира општата рамка за безбедност на непрехранбените производи за широка потрошувачка, задржувајќи ја нејзината улога како безбедносна мрежа за потрошувачите и осигурувајќи дека се исполнети безбедносните предизвици што ги поставуваат новите технологии и растот на онлајн продажбата. Од 2003 година, Safety Gate овозможи брза размена на информации меѓу земјите-членки на ЕУ/ЕЕА и Европската комисија за опасните непрехранбени производи кои претставуваат ризик за здравјето и безбедноста на потрошувачите.

<https://ec.europa.eu>

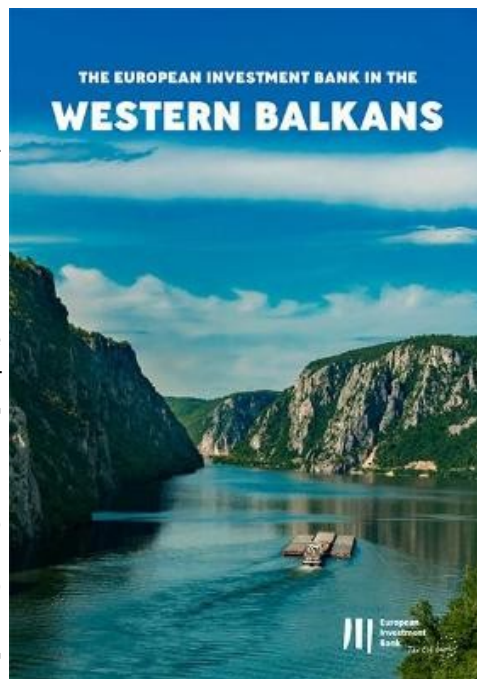
ИНВЕСТИЦИИ НА ЕИБ ВО ЗАПАДЕН БАЛКАН

Европската банка, преку нејзината филијала посветена на активности надвор од Европската Унија – ЕИБ Глобално, инвестираше 824 милиони евра низ Западен Балкан во 2022 година за да ги забрза одржливата поврзаност, чистата животна средина, зелената транзиција, дигитализацијата и растот на приватниот сектор. Овие проекти придонесоа за реализација на Економскиот и инвестицискиот план на Европската Унија за регионот, како и иницијативата Global Gateway. Дополнително, банката мобилизираше грантови од 11,2 милиони евра за да иницира проекти за одржлив, урбан развој, енергетски ефикасни и обновливи извори на енергија. Најголемиот дел од новите договори се доделени за поодржлив, побезбеден и поефикасен транспорт – проекти за железница и водни патишта, кои изнесуваат 75% од вкупното кредитирање минатата година, проследено со инвестиции во мали и средни претпријатија (МСП), проекција на животната средина и дигитализација.

Од 2020 година, ЕИБ Глобално инвестираше 2,5 милијарди евра во Западен Балкан, обезбедувајќи директна и конкретна поддршка за земјите кои помагаат долгорочно да се префрлат кон климатско неутрална, енергетски безбедна и инклузивна економија, истовремено справувајќи се со најнепосредните последици од кризата.

ЕИБ е еден од водечките меѓународни финансиери во Западен Балкан. Во периодот од 2009 до 2022 година, банката финансира проекти во вкупна вредност од 10,3 милијарди евра во регионот. Покрај продолжувањето на поддршката за реконструкција и надградба на јавната инфраструктура од 2010 година, ЕИБ се прошири во многу нови области, како што се здравството, истражувањето и развојот, образованието и МСП.

За детални информации за активностите на ЕИБ на Западен Балкан, посетете ја следнава веб-страница: www.eib.org/en/publications/the-eib-in-the-western-balkans.

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА ЕРАЗМУС+ 2023

Европската Комисија на 10 март 2023 година, усвои ревизија на Годишната програма за работа [Еразмус+](#) за 2023 година. Вкупниот буџет на програмата за оваа година е ревидиран на 4,43 милијарди евра, највисоката што некогаш била постигната од програмата Еразмус+. Зголемениот буџет ќе ги зајакне приоритетите на Еразмус+ за вклучување, активно граѓанство и демократско учество, како и за зелените и дигиталните трансформации во ЕУ и во странство. Ревидираната работна програма вклучува 100 милиони евра од буџетот на Еразмус+ за 2027 година, за поддршка на проекти кои промовираат образовни активности и ја олеснуваат интеграцијата на луѓето кои бегаат од војната во Украина.

Финансираните активности може да се движат од курсеви за лингвистичка и културна интеграција и алатки за учење јазици наменети за едукатори или ученици, до стипендии или до општа финансиска поддршка во сите сектори на Еразмус+ за ученици и едукатори. Меѓународната димензија на Еразмус+ се зајакнува со зголемување на буџетот од 31 милион евра, што ќе се искористи за зајакнување на проектите за мобилност и градење капацитети во високото образование за поддршка на проекти за меѓународна соработка. Врз основа на отворените повици за аплицирање за проекти, секое јавно или приватно тело активно во областа на образованието, обуката, младите и спортот може да аплицира за финансирање, со помош на [националните агенции Еразмус+](#) со седиште во сите земји-членки и трети земји поврзани со програмата и [Европската извршна агенција за образование и култура](#).

Erasmus+

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu>

ВКЛУЧЕНОСТ НА МЛАДИТЕ ВО КРЕИРАЊЕТО ПОЛИТИКИ

ÖGfE Policy Brief, 03'2023

Regional development initiatives in the Western Balkans must be specifically designed to target youth in need and ensure that their views and interests are equally represented.

Во најновиот извештај за политики „Одржлив развој на Западен Балкан: Дали младите се вклучени?“, објавен на 3 март 2023 година во рамките на „Мрежата WB2EU“ се истакнува дека постои голема потреба за зголемување на младинското учество во секторското креирање политики.

Актуелниот Економски и инвестициски план на ЕУ за Западен Балкан е една од континуираните агенди која дава одлична шанса за значајно ангажирање на младите во процесите на одлучување.

Од клучно значење е младите и младинските организации да бидат дел од различни иницијативи уште од нивното основање и на тој начин да го обезбедат нивното одржливо влијание. Дополнително, тоа придонесува за создавање на

млади кои значајно се залагаат и имплементираат добри практики за донесување одлуки.

Според извештајот за политики, инвестициите во социјалниот и човечкиот капитал често се занемаруваат во политиките за регионален развој, притоа давајќи им приоритет на трошењето на јавната инфраструктура како клучен мотор на економскиот раст. Во извештајот се истакнува дека релевантните институции од целиот регион треба да развијат брзи програми за млади луѓе за да ги задоволат барањата на пазарот, да ги подобрат потребните вештини и да понудат натамошен професионален и/или академски развој.

Иницијативите за регионален младински развој мора да бидат специјално дизајнирани за да допрат до младите на кои им е потребна и да гарантираат дека младите од сите средини се застапени и презентирани подеднакво на таквите иницијативи.

Со цел да се обезбеди одржливост и системско присуство во полињата на креирање политики релевантни за младите важно е да се даде приоритет на инвестициите во младински компетенции, вмрежување и застапување. Иако водечките проекти на ЕИП даваат големи ветувања за закрепнување и регионална соработка, од перспектива на младите, треба уште повеќе да се направи за да се обезбедат инклузивни, ефективни и политики засновани на потреби.

<https://research-and-innovation.ec.europa.eu/>

ЗАБРАНА ЗА МОТОРИ НА ФОСИЛНИ ГОРИВА

Земјите-членки на ЕУ на 28 март 2023 година, ја потврдија регулативата која предвидува забрана за продажба на нови возила со мотори со внатрешно согорување од 2035 година, со исклучок на возилата што ќе користат синтетички, т.н. е-горива.

Европскиот парламент гласаше за договорениот текст на регулативата во средината на февруари, но конечното усвојување беше блокирано во Советот

на ЕУ на почетокот на март, откако Германија се спротивстави во последен момент и побара да се дозволи продажба на нови возила со мотори со внатрешно согорување што ќе користат е-горива. На Германија во тоа противење и се придружија Италија, Полска и Бугарија.

Спорот меѓу Берлин и Брисел околу договореното постепено укинување на ваквите автомобили се фокусираше на тоа дали производителите и понатаму ќе можат да произведуваат возила што ќе користат т.н. е-горива по 2035 година.

Откако Европската комисија постигна договор со Германија според кој постоечкиот текст на законот за забрана на возила со мотори со внатрешно согорување останува непроменет, Комисијата се обврза да усвои делегирана регулатива со која се воведува нова категорија возила во ЕУ за автомобили што можат да возат само на јаглеродни неутрални горива.

<https://www.euronews.com>

ПРЕТСТАВЕН НОВ ПЛАН НА ЕУ ЗА ЗЕЛЕНА ИНДУСТРИЈА

Европската комисија на 21 март 2023 година, претстави План за зголемување на европското производство на топлински пумпи, соларни панели и батерии за да се исполнат целите на климатската политика.

Европската комисија предлага да се воведат дополнителни критериуми за јавни набавки или шеми за поддршка на зелената технологија, со што ќе им се овозможи на земјите од ЕУ да ги фаворизираат не-кинеските производи пред кинеските, дури и ако тие чинат повеќе.

Со новиот предлог се задржува ограничувањето од 30% и дополнително се додава минимален услов од 15% за пондерирање на „придонесите за одржливост и еластичност“, што може да вклучува еколошки стандарди, интеграција на енергетскиот систем и мерки за управување со ризик. Тој овозможува на националните власти да го разгледаат „уделот на производи кои потекнуваат од еден извор на снабдување, од кој потекнува повеќе од 65% од понудата за таа специфична нето-нулта технологија во Унијата“.

Предложениот закон експлицитно се повикува на Договорот на СТО за државни набавки (GPA), кој им забранува на земјите потписнички, вклучително и Европската Унија, да се дискриминираат меѓусебно во постапките за јавни набавки.

Но, според нацрт-законот, владите можат да го заобиколат правилото доколку тоа доведе до зголемување на цената од 10% или повеќе, што се смета за „несразмерно“.

По предлогот на Комисијата мора да се дебатира во Европскиот парламент и Советот, кои можат да предложат измени пред да стане закон.

<https://euractiv.mondo.rs>

РЕФОРМА НА ЕВРОПСКИОТ ЕНЕРГЕТСКИ ПАЗАР

Европската комисија на 15 март 2023 година, објави предлог за реформа на пазарот на електрична енергија во ЕУ, со фокус на заштитата на потрошувачите и поттикнување на употребата на обновливи извори на енергија.

Реформата на пазарот на електрична енергија предлага забрзување на искористувањето на обновливите извори на енергија, кое треба да се зголеми тројно доколку ЕУ сака да ги постигне климатските цели до 2030 година. Непредвидливите цени на фосилните горива треба да се стабилизираат, а потрошувачите да се заштитат од ненадејни скокови на сметките.

Предлогот за реформи ќе остане во сегашниот систем на маргинални цени, во кој евтините, обновливи извори на енергија и нуклеарната енергија првенствено се користат за задоволување на побарувачката.

Индустијата за обновлива енергија го поздравил предлогот за реформи, откако претходно укажа дека треба да се избегнат радикални промени.

Со предвидените измени се дава можност на граѓаните на ЕУ да станат поактивни „играчи“ на енергетскиот пазар, бидејќи им обезбедува поширок избор на договори и појасни информации.

Потрошувачите ќе можат да ја споделат енергијата со соседството ако, на пример, имаат соларни панели на покривот. Тие ќе можат да продаваат „вишок“ струја на своите соседи, што индустијата го опишува како „историски момент“.

Малите потрошувачи ќе бидат дополнително заштитени, а земјите од ЕУ ќе можат да интервенираат во време на криза и да поставуваат малопродажни цени за домаќинствата и малите бизниси, доколку границата е под нивната вообичаена просечна потрошувачка.

<https://euractiv.mondo.rs>

УВОЗОТ НА МЕД ВО ЕВРОПА

Според побарувачката, медот што го произведува ЕУ, не е доволен, па затоа увезува околу 40% од трети земји. Ова доведе до тоа европските производители да се борат со зголемување на увозот по ниски цени, особено од Кина, со која европските производители не можат да се натпреваруваат.

Анализата на DG SANTE на Европската комисија, беше спроведена заедно со националните власти на 18 земји кои се дел од мрежата на ЕУ за измама со храна, Европската канцеларија за борба против измами (OLAF) и Заеднички истражувачки

центар на Европската комисија (JRC).

Анализата покажала дека 46% од 320 примероци увезен мед, земени по случаен избор меѓу ноември 2021 и февруари 2022 година и анализирани од ЈРЦ, веројатно биле неовластени.

Во анализата се наведува дека постои сомнеж голем дел од увезениот мед од земји кои не се членки на ЕУ да биде фалсификуван и останува присутен и неоткриен на пазарот.

Медот природно содржи шеќери и според правилата на ЕУ за ова прашање (директивата за мед на ЕУ), мора да остане чист, што значи дека не може да се додаваат никакви состојки во него. Фалсификување се случува кога состојки како што се вода или евтини шеќерни сирупи се вештачки додадени за да се зголеми волуменот на медот.

Иако ризикот по здравјето на луѓето се смета за низок, таквите практики ги мамат потрошувачите и ги загрозуваат производителите на ЕУ, кои се соочуваат со нелојална конкуренција од производи кои содржат нелегални и евтини состојки.

<https://euractiv.mondo.rs>

ПРВА ГЕОГРАФСКА ОЗНАКА ОД ИСЛАНД И ТУРЦИЈА

На 13 март 2023 година, Комисијата ја одобри првата заштитена ознака на потекло (ПДО) од Исланд, „Íslenskt lambakjöt“. Тоа е името дадено на месото од чисто раси исландски јагниња, кои се родени, одгледувани и заклани на островот Исланд. Карактеристиките на „Íslenskt lambakjöt“ пред сè, се состојат од висок степен на нежност и разигран вкус, поради фактот што јагнињата слободно шетаат во разграничените диви предели и растат во дивината, природна околина на Исланд, каде што се хранат со трева и други растенија. Долгата традиција на одгледување овци, пренесувајќи генерации на островот, доведе до високи стандарди за управување со стадото и методи на пасење. Еден од најдобрите примери за традиционално исландско готвење е супата од јагнешко месо.

Комисијата го одобри и „Antakya Künefesі“ од Турција како заштитена географска ознака (ПГИ). Тоа е еден од ретките десерти што содржат сирење во Турција. Се произведува во провинцијата Хатај и нејзините области и се користи künefelik kadaуif (лесно печен конец како тесто за кунефе), свежо Antakya künefelik сирење (сирење за кунефе), путер и сируп. Големината на десертот зависи од бројот на порции што треба да се конзумираат. Рецептот и производствените вештини се пренесуваат од една генерација на друга врз основа на односот мајстор-чирак. Овие нови апоени ќе бидат додадени на списокот од 1.614 веќе заштитени земјоделски производи.

<https://agriculture.ec.europa.eu>

ЕВРОСТАТ: БОГАТИ И СИРОМАШНИ ВО ЕУ

Последниот извештај на Еуростат покажува дека граѓаните на Луксембург и натаму се најбогати во Европската Унија, со куповна моќ 2,5 пати поголема од просекот на сите други земји-членки во ЕУ.

Споредено со европскиот просек, бруто-производот по глава на жител е за 161% поголем во малиот Луксембург. Ова се објаснува со фактот што платите на многу работници од пограничните земји се вклучени во резултатот на Луксембург, наведува Евростат.

Следна на листата на богати е Ирска, која со своето поволно оданочување привлекува многу мултинационални компании, со бруто-производ по глава на жител за 134% поголем од просекот на ЕУ.

Трета е Данска, а потоа следат Холандија, Австрија и Белгија. Најсиромашни се граѓаните на Бугарија и Словачка.

ЕУ КАЛЕНДАР / април 2023

Стразбург;

1. Состанок на Советот за надворешни работи, 24/4/2023, Брисел.

European Union Newsroom

europa.eu

EUROPA Newsroom Calendar

Home Highlights Press releases Calendar Audiovisual Press contacts Press facilities Subscription services About the EU

CALENDAR Translate this page

BROWSE FORTHCOMING EVENTS

By topic
Choose a topic

By organiser
Choose an organiser

By type
Choose a type

BY MONTH
November

Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Корисни линкови за електронски публикации на ЕУ:

<https://publications.europa.eu/en/home>

<https://europa.eu/european-union/documents-publications>

<http://www.europarl.europa.eu/visiting/en/brussels/parliamentarium>

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ЕУ ЦЕНТАР НА СОБРАНИЕТО

Адреса: „11 Октомври“ бр. 10, Скопје, 1000

Телефон: +389 2 3 11 22 55 локал 414

Факс: +389 2 3 182 277

Е-пошта: nsei@sobranie.mk

Канцеларија 019

---

www.sobranie.mk

Во Собранието беше спроведен ИПА Проект за „Техничка помош за Парламентот“ во периодот од јануари 2011 до јуни 2012 година, чија општа цел беше зајакнување на институционалниот капацитет на Собранието и со тоа подобрување на неговата транспарентност и одговорност пред граѓаните.

Во рамките на ИПА проектот беше обезбедена финансиска и стручна помош за воспоставување ЕУ центар во Собранието.

Целта на формирањето на ЕУ центарот е на пратениците во Собранието и на Службата да им се обезбеди подобар пристап до информации што се поврзани со ЕУ прашања.

ЕУ центарот организациски е во рамките на Секторот за поддршка на Националниот совет за евроинтеграции и следење на евроинтеграциите.

ЕУ центарот располага со библиотека од книги и публикации од различни области на европските политики.

